

2

~~27-7-2~~

C. 34/a-9-10

QVAE IN HAC PRIMA
parte continentur.

Porphyrj prædicabilia.

Aristotelis prædicamenta.

De interpretatione lib. 2.

Priorum analyticorum. lib. 2.

Posteriorū analyticorum libr. 2.

Topicorum lib. 8.

Elenchorum lib. 2.

D. SEVERINO BOETHO
interprete.

D E

ARISTOTELIS OPERIBVS CENSURA.

PLINIVS Secundus li-
bro septimo Historiæ Na-
turalis inquit, quodnā
existimetur maximū fuif-
se ingenium, ex his quidē
quorum extet memoria,

*Plinius
de ipso
Aristotel.*

vel suis ipsorum, vel alienis monumentis:
& eā tantæ ambitionis palmā videtur ad
Homerum vatem deferre, secutus Græcię
iudicium, quę illum fontem ingeniorum
appellat. Sed mihi tamen acrius eā rem in-
tuenti, atq; examinanti subtilius, nullū vi-
detur fuisse ingenium Aristotelico præstan-
tius. Legenti opera eius attentē ac diligen-
ter, exoritur ingens admiratio, quā ab vl-
timis principijs elducit abditissima & pro-
fundissima rerum omnium, quā acutē re-
fellit aliena, quā fortiter cōmunit & cor-

roborat sua, quo ordine digereit singi
 quod est in tradendis artibus perutile, qua
 ta frugalitate verborum, nihil est in eo va
 cans aut inane, omnia solida & plena: nus
 quam finit lectorem oscitari, aut aliud age
 re. De hoc verè dici pōt, quod I ysiē Athe
 niensi minori de causa attribuitur, ruitu
 ram structurā vniuersam, si vel verbulum
 vnum tanquam lapidem detraxeris. Axio
 mata autem illa vniuersalia, quis nō admi
 retur in omni argumento & materia tam
 multa esse ab illo excogitata vera & perpe
 tua, quibus sequens ætas in tanto decursu
 seculorum vix exceptionem vllam annota
 uit? Scripserūt veteres philosophi ante Ari
 stotelem pauca, atq; ea cōfusè. Primus om
 nium Plato eleganter sanè multa, & doctè,
 sed ad docendum discendumq; parum ac
 commodatè. Aristotelis omnia ordinem &
 formam habent institutionis ac discipline,
 nec fuit dexteritas in aliquo ad artes tra
 dendas par. omnia vero sunt illi certis præ
 ceptis & formulis conscripta, ea breuitate
 & gravitate verborum ac sententiarum, vt
 accipi facile retineriq; possint, & ad vsum,
 quum res postularet, accommodari. Verba au
 tem nullus Græcorum habet æq; appōsita,
 ita vt ex rebus videātur nasci, quas tractat.
 Non persequitur rerū flosculos, & oratio
 nis

nis deliciolas, ob quas inani oblectamento
 delinitū lectorem teneat, postea remittat
 vacuum. Plena est illius oratio ingenti fru-
 ctu cognitionis rerum sciri dignarum, non
 captat presentem gratiā leuem ac momen-
 taneam, sed adfert diuturnam vtilitatem.
 idcirco nec ad quemlibet gustum facit tan-
 tus author, nec quemlibet lectorem deside-
 rat. Volūt Aristotelis opera lectorem inge-
 nii non acuti tantū, sed etiā profundi, so-
 lidi, sani, circumspecti, volunt attentum, dili-
 gentem, imbutum lectione variorū autho-
 rum, & cognitione rerum multarum. hec si
 desint, nihil Aristotelicis libris existimabi-
 tur asperius, insuauius, inamœnius, quem-
 admodum nonnulli de eo iudicāt vel pro-
 pter ignorantiam, vel propter teneritudi-
 nem ingeniorum, pondus nō ferentes tan-
 tæ doctrinæ, quemadmodum infirmis o-
 culis lux Solis, & diei splendor molestus est,
 quo nihil est sanis, & valentibus iucūdius.
 Verum vt Aristoteles primus inueniebat
 propè omnia, ita non poterat noua inuen-
 ta omnino vnius excolere, atque expolire.
 Erant etiam nonnulla, quæ propter nouita-
 tem nondū habebat satis explorata, & per-
 cognita. Accedebat ad hæc ingenium viri
 rectum, & callidum, & metuens reprehē-
 sionis, quod inhibebat eū, ne proferret in-

terdum apertè, quæ sentiret, inde tam multa per eius opera obscura, & ambigua.

DE LIBRIS ILLIVS.

Libri eius diu latuerunt, cum bibliotheca Theophrasti discipuli, quæ ad hæredes imperitos deuoluta, multis annis in tenebris, & squalore iacuit, vsque ad tempora L. Syllæ Dictatoris, qui bibliothecam illam coemit, & libros describēdos, in ordinemque redigendos Tyrannioni dedit grāmatico, sicut authores sunt Plutarchus Cheronæus, & Strabo. Post ea tempora fuerunt in omnium manibus, sed non magno in pretio, propter difficultatem sensuum, ad quæ pauci penetrabāt, quousq; Alexāder Aphrodisiensis. Antoninorū temporibus diligens Aristotelis lector, commentarios in multa illius opera conscripsit, tum primū cœpit Aristoteles, & legi, & intelligi, & versari in hominum manibus, nimirum intellecta vtilitate, quæ ex illius attenta lectione caperetur. Verū non omnia illius ingenii monimēta, etiam quæ L. Sylla inuenit, ad nostram ætatem peruenerunt, quod est intelligere ex iis, quæ à veteris memoriæ scriptoribus citantur. M. T. in 2. libr. de Natura deorum, argumētum adfert Aristotelis, quo ille Dei prouidentiam ex cōsideratione pulchritudinis ordinisq; mundi huius

ius colligebat: atqui argumentū hoc apud Aristotelem, quem habemus, nusquam legitur. Idem Cicero libros Aristotelis de natura deorū visos à se testatur. Seruius grammaticus Aristotelem citat dicētem, aliqua numina mori. Isidorus, nō Hispalensis antistes, sed antiquior quidam, & Clemens in Stromatibus, asserunt Aristotelem de diis localibus mentionem fecisse, qui viribus & regnis præsiderent. Transeo quē de Aristotelis scriptis recenset Laertius, qui voluminum eius summā ad quadringenta perducit, de quibus quidem nihil dubitetur, & multò aliter distinguit libros, quā nos. Ac ut non omnia Aristotelis habemus, ita quædam sub nomine illius aliena circumferuntur, quod est Aristoteli cum omnibus ferè magni nominis scriptoribus commune. Iam de singulis dicamus libris.

PERI HERMENIAS.

Liber hic dicitur de interpretatione, quoniā in eo Philosophus interpretatur, quid sit nomen, quid verbum, quid oratio, quid pronuntiātū, quæ sunt quidem partes grāmatici, explicat tamen illa Aristoteles in opere dialectico, quòd grāmatica nōdum esset illa ætate inuenta, hæc utiq; grāmatica, qua nunc utimur. nā olim prisci homines cognitionem elementorū, & syllaba-

rum scripturam rectam ac legitimam, tum pronuntiationem germanam & propriam cuiusque linguae, grammaticam nuncupabant, iam inde ab Homeri seculo. Itaque grammatici munere Aristoteles fungitur in prima operis huius parte. Unus est liber *περί ἑρμηνείας*, non duo. Disputatio autem illa de futuris indefinitis, quae contingentia nuncupatur, perplexa est & difficilis, atque eo magis, quod Aristoteles disputat secum ipse, obicit sibi argumenta, & dissolvit, confusis omnino distinctionum notis, ita ut dialogifmus sit absque personis, sed si distinctiones diligenter animadvertantur, dilucidior fiet tota tractatio.

CATEGORIAE.

Opus hoc desumptum est ex prima philosophia, quae *μετὰ τὰ φυσικά* nominatur, sed haec tractantur illic ut res in categoriis autem ut voces res illas significantes, idcirco categoriae nominantur, quasi praedicationes, ut vulgo vertunt, uno autem verbo Latine dicere perdifficile. Sunt autem haec modi quidam & velut rationes, quas primas essentias haec est, singula rerum denominamus, consignamus, configuramus, couestimus seu quod aliud vocabulum magis placeat, aut si quod est istis aptius. Dicimus. n. Socratem animans esse & album, & proce-
rum,